

Chủ đề 7 GƯƠNG MẶT THÂN QUEN

(4 tiết)

I MỤC TIÊU

1. Kiến thức

Thực hành, sáng tạo về chủ đề con người, làm quen với tranh chân dung ở dạng đơn giản.

2. Năng lực

- HS sử dụng được kiến thức đã học về yếu tố tạo hình để thể hiện gương mặt của người thân;
- Biết cách sử dụng hình, màu, khối để tạo một chân dung về người quen;
- Sử dụng được SPMT trong thực hành và trang trí sản phẩm.

3. Phẩm chất

- Cảm nhận được vẻ đẹp chân dung của người thân;
- Có ý thức chuyên cần, chăm chỉ trong học tập, chuẩn bị, sưu tầm tranh vẽ, ảnh chụp chân dung người thân phục vụ học tập;
- Chủ động giúp đỡ người thân trong các công việc hằng ngày.

II THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Một số ảnh chụp chân dung trong cuộc sống, TPMT về thể loại tranh chân dung có nội dung liên quan đến chủ đề;
- Một số ảnh chân dung người thân quen (nếu có).

III TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động 1: Quan sát

a) Mục tiêu

- HS nhận biết được các bộ phận trên khuôn mặt qua ảnh chụp.
- HS nhận biết được cách thể hiện gương mặt qua SPMT, TPMT.

b) Nội dung

- HS quan sát ảnh chụp, TPMT, SPMT các hình chân dung được minh họa trong sách (hoặc tư liệu do GV chuẩn bị thêm).
- HS biết được bộ phận và cách thể hiện chúng trên gương mặt.
- HS biết được những gương mặt thể hiện cảm xúc ở dạng đơn giản.

c) Sản phẩm

HS có hiểu biết về tranh chân dung ở mức đơn giản.

d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS (nhóm/ cá nhân) quan sát các hình ảnh trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 42, hoặc ảnh đã sưu tầm và trả lời câu hỏi trong SGK: *Khuôn mặt trong những bức ảnh trên thể hiện cảm xúc gì? (vui, buồn,...)*. GV gợi ý HS tìm hiểu về sự biểu cảm của các gương mặt, đặt các câu hỏi có tính gợi mở như: *Trong số các hình quan sát được, em thích khuôn mặt nào nhất? Vì sao?*
- GV cũng có thể yêu cầu HS (cá nhân/ nhóm) quan sát khuôn mặt bạn cùng lớp để trao đổi và trả lời các câu hỏi trên.
- GV tiếp tục triển khai hoạt động quan sát và tìm hiểu nội dung về *Chân dung trong tranh, tượng* cho HS trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 43 và trả lời câu hỏi trong SGK: *Khuôn mặt trong các bức tranh, tượng trên thể hiện cảm xúc gì? (vui,...)*. Ngoài ra, GV nêu câu hỏi gợi ý:
 - + *Những bức tranh thể hiện chân dung ai?*
 - + *Hãy chỉ những màu có trong các bức tranh.*
 - + *Bức tượng Bà má miền Nam của Trần Tia thể hiện cảm xúc gì?*
- GV có thể tóm tắt cho HS rõ thêm về:
 - + Những người thân quanh em, mỗi người có khuôn mặt và biểu lộ cảm xúc riêng. Khi chúng ta quan tâm đến người thân, sẽ nhận được những nụ cười thân thiện trên gương mặt của mỗi người.
 - + Những nét vẽ (nét cong, nét thẳng) trên khuôn mặt tạo cảm xúc riêng cho từng bức chân dung.
 - + Màu sắc làm cho chân dung thêm đẹp.
- GV trình chiếu hoặc cho HS quan sát một số hình ảnh liên quan đến sản phẩm, TPMT 3D về chân dung hoặc chân dung tự hoạ... và đặt câu hỏi giúp HS hình thành kiến thức mới trong quá trình thực hiện sản phẩm 3D bằng chất liệu đã lựa chọn và chuẩn bị.
- GV yêu cầu HS quan sát một số hình ảnh liên quan đến sản phẩm, TPMT 3D về chân dung... và đặt câu hỏi giúp HS hình thành kiến thức mới trong thực hiện sản phẩm 3D bằng chất liệu đã lựa chọn, chuẩn bị:
 - + *SPMT 3D có điểm gì khác với các bức tranh vẽ chân dung?*
 - + *SPMT chân dung này được làm bằng chất liệu gì?*
 - + *Nêu cảm nhận của em về SPMT chân dung 3D.*
- Trên cơ sở ý kiến của HS, GV tóm tắt bổ sung để HS nhận biết:
 - + Tranh chân dung thể hiện bằng hình thức 3D có vẻ đẹp riêng, lạ mắt.

- + Chất liệu tạo tranh chân dung đa dạng, phong phú.
- + Có nhiều cách khác nhau để tạo hình chân dung 3D.

2. Hoạt động 2: Thể hiện

a) Mục tiêu

HS thực hiện SPMT thể hiện về gương mặt.

b) Nội dung

- HS thực hành sáng tạo.
- GV quan sát, hỗ trợ gợi ý với HS gặp khó khăn trong thể hiện.

c) Sản phẩm

SPMT thể hiện về gương mặt.

d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS sử dụng hình thức yêu thích để tạo một SPMT về khuôn mặt thân quen với em.
- GV yêu cầu HS (nhóm/ cá nhân) nhận xét các SPMT đã được phác hình và tự giới thiệu về ý tưởng xây dựng hình ảnh, chất liệu, gợi ý:
 - + *Em đã phác hình SPMT dựa trên khuôn mặt như thế nào? Em sẽ lựa chọn thể hiện hình ảnh chân dung bằng hình thức và chất liệu nào? Em sẽ dùng những mảng màu nào để trang trí cho hình ảnh chân dung đó?*
 - + *Chỉ ra những sản phẩm đã phác hình của bạn mà em thích nhất. Sản phẩm phác hình của bạn đã thể hiện cảm xúc gì?*
 - + *Quan sát một phác hình của bạn và cho biết nếu là em, em sẽ sửa hình đó như thế nào, dùng chất liệu gì? Vì sao?*

Lưu ý:

- Đối với HS:
 - + Vẽ tranh, cần vẽ hình chân dung vừa với trang giấy.
 - + Chọn màu đất phù hợp với màu chân dung yêu thích.
 - + Chọn giấy màu tươi sáng với bài thực hành xé, dán.
- Đối với GV:
 - + GV tổ chức hoạt động thực hành cho phù hợp với điều kiện học tập của HS, có thể cho HS thực hành theo hình thức cá nhân hoặc nhóm đôi nếu muốn tạo sản phẩm chân dung của bạn.
 - + Tùy vào sự chuẩn bị, GV có thể cho HS xem thêm một số sản phẩm ở các chất liệu khác nhau như: đất nặn, tranh vẽ,... để gợi mở, tạo hứng thú cho HS.
 - + GV hướng dẫn HS thực hiện tạo SPMT 3D về một gương mặt thân quen mà em biết.

- Phần tham khảo tổ chức hoạt động:
- * *Tạo chân dung đắp nổi 3D* – Chân dung bằng giấy bồi:
 - + Sử dụng giấy, đặt lên khuôn và quét hồ;
 - + Xếp nhiều lớp giấy để tạo độ cứng cho khuôn hình chân dung;
 - + Có thể tạo mũi, các hốc mắt, miệng tạo độ nổi cho chân dung;
 - + Trang trí, hoàn thiện chân dung.
- * *Tạo chân dung đắp nổi 3D* – Chân dung bằng đất nặn:
 - + Chọn lượng đất và màu đất phù hợp với ý tưởng tạo hình chân dung;
 - + Có thể miết đất hoặc đắp nổi chân dung bằng đất nặn;
 - + Trang trí, hoàn thiện chân dung.
- GV có thể thị phạm những động tác khó: cách tạo bột giấy để thực hành sáng tạo, cách miết và đắp nổi đất nặn, để có chân dung như mong muốn.
- Trong quá trình hướng dẫn HS thực hành, GV cần phát hiện để kịp thời động viên, khuyến khích với những trường hợp HS sáng tạo trong thực hành hoặc tiếp tục gợi ý những HS thực hiện chậm để hoàn thiện sản phẩm.

Lưu ý: Tạo chân dung bằng hình thức đắp nổi 3D sẽ gặp nhiều khó khăn, do đó GV cần dặn dò HS chuẩn bị trước những vật liệu cần thiết để phục vụ thực hành. Trường hợp không thực hiện làm chân dung bằng giấy bồi, đất nặn có thể khuyến khích HS thực hiện bài thực hành theo điều kiện thực tế (vẽ chân dung lên sỏi hoặc vẽ lên các vật liệu có dạng hình khối cầu,...).

3. Hoạt động 3: Thảo luận

a) Mục tiêu

Củng cố kiến thức, kỹ năng liên quan đến thực hiện SPMT trong chủ đề.

b) Nội dung

- HS thảo luận, trao đổi và giới thiệu về SPMT cá nhân/ nhóm;
- Chia sẻ hiểu biết về màu sắc, hình ảnh, cách tạo hình,... của chân dung;
- Phản hồi nhận xét của nhóm bạn.

c) Sản phẩm

- Trình bày kết quả sản phẩm.
- Ý kiến của nhóm/ cá nhân về sản phẩm chân dung.

d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS (nhóm/ cá nhân) nhận xét các SPMT đã thực hiện ở hoạt động Thể hiện và trao đổi theo các gợi ý ở phần câu hỏi trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 45:
 - + *Em thấy SPMT thể hiện chân dung ai? Kể tên những màu sắc, hình ảnh trong sản phẩm đó.*

- + Em thích SPMT nào nhất?
- + Em sẽ giới thiệu SPMT của mình như thế nào với người thân trong gia đình?
- Một số câu hỏi tùy vào SPMT đã thực hiện như: SPMT thể hiện về khuôn mặt thân quen của ai? Để thể hiện cảm xúc nào cho sản phẩm chân dung đó, em đã dùng những màu nào, tạo sản phẩm từ hình thức và chất liệu nào?
- GV có thể củng cố kiến thức về nét, hình và màu thông qua một số câu hỏi gợi ý gắn kết giữa nét, hình, màu trong biểu lộ cảm xúc ở các chân dung cho HS rõ thêm.

4. Hoạt động 4: Vận dụng

a) Mục tiêu

Trang trí đồ vật có sử dụng hình ảnh chân dung.

b) Nội dung

- GV hướng dẫn HS kĩ năng trang trí đồ vật có sử dụng hình ảnh từ chân dung.
- HS thực hiện trang trí một món đồ có sử dụng hình ảnh chân dung theo cách mình yêu thích.

c) Sản phẩm

Đồ vật được trang trí bằng hình ảnh chân dung.

d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS mở SGK *Mỹ thuật 2*, trang 46, hướng dẫn HS quan sát phần tham khảo hình đắp nổi một bức chân dung trang trí cho chiếc hộp lưu niệm để nhận biết các bước thực hiện.
- GV gợi ý HS lựa chọn đồ vật thích hợp để có thể trang trí hình ảnh chân dung (thường dùng: hộp bút, hộp đựng đồ dùng, đồ chơi có chất liệu không thấm nước như nhựa, sắt, nhôm,...).
- GV hướng dẫn HS thực hiện các bước tạo hình:
 - + Vẽ phác hình chân dung lên bề mặt đồ vật;
 - + Đắp bồi, miết đất (tạo độ nổi);
 - + Quết màu;
 - + Trang trí, hoàn thiện chân dung.
- Tùy từng trường hợp, GV căn cứ vào thực tế để góp ý, bổ sung cụ thể.
 - + Lưu ý về chuẩn bị đồ dùng học tập: GV có thể sử dụng có chọn lọc một số SPMT của HS đã thực hiện ở hoạt động Thể hiện (tùy điều kiện có thể chụp lại, trình chiếu hoặc lưu giữ sản phẩm); Nhắc HS chuẩn bị lựa chọn chất liệu để trang trí đồ vật như: giấy vệ sinh, hộp đựng nước, keo dán, bút chì hoặc đất nặn,...

- GV thị phạm các thao tác khó trong cách thực hiện như: cách xé giấy vệ sinh, ngâm nước, trộn keo tạo bột giấy và cách đắp tạo khối nổi cho hình ảnh chân dung lên bề mặt các đồ vật đã lựa chọn.
- GV hướng dẫn HS vẽ màu lên hình ảnh chân dung đã đắp nổi trên bề mặt đồ vật.
- Tùy từng trường hợp và năng lực của mỗi HS, GV căn cứ vào thực tế để góp ý, bổ sung cụ thể.

Lưu ý: Bồi dưỡng những HS có năng khiếu; khuyến khích, động viên, tạo niềm cảm hứng, sự thích thú cho HS trong quá trình hoàn thiện sản phẩm.

*** Trưng bày, nhận xét cuối chủ đề**

- GV tổ chức cho HS trưng bày sản phẩm cá nhân/ nhóm, chia sẻ cảm nhận và giới thiệu sản phẩm theo một số gợi ý sau:
 - + *Màu sắc trên các SPMT là gì?*
 - + *Chất liệu gì tạo nên các sản phẩm này?*
 - + *Em và bạn đã tạo được sản phẩm nào? Em hãy mô tả sản phẩm đó.*
 - + *Em thích sản phẩm nào? Hãy kể về màu sắc, hình trang trí có trên sản phẩm chân dung của mình và của bạn.*
- GV cùng HS nhận xét, đánh giá sản phẩm chủ yếu trên tinh thần động viên, khích lệ HS.

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG